

ВІДГУК

Офіційного опонента – доктора архітектури, доцента

Чернявського Володимира Георгійовича

на дисертаційну роботу Цяо Шубей

«Дизайн дитячих ігрових майданчиків в структурі мегаполісів КНР»

представлену до офіційного захисту в спеціалізовану вчену раду К 64.109.01 при

Харківській державній академії дизайну і мистецтв на здобуття наукового

ступеня кандидата мистецтвознавства за спеціальністю

17.00.07 – дизайн

Сучасний стан історичного розвитку суспільства яке формується як суспільство креативне передбачає стрімкий розвиток міст, обумовлений загальними процесами урбанізації. Дизайн активно включається в створення нового, дружнього людині середовища мегаполісів щодо реалізації соціальних проблем широких верств населення та формування соціально-комунікативних змістів соціуму. Особливе місце в цих процесах посідає дизайн дитячих ігрових просторів.

Не зважаючи на те, що межі наукового знання за останні роки значно розвинулись і дизайн дитячих ігрових майданчиків займає значне місце серед проблем, що привертають увагу дослідників в галузі мистецтвознавства, культурології, філософії, педагогіки, певні аспекти дизайну дитячих ігрових майданчиків в структурі мегаполісів, обумовлені сучасним станом розвитку міст, залишаються майже без уваги. Дослідження цієї специфіки дизайну в умовах урбанізаційних процесів глобалізованого світу є вельми актуальною для науково-теоретичного осмислення сучасних проблем мистецтвознавчої науки.

Значущість обраної теми для дисертації своїми концептуальними позиціями безпосередньо пов'язана з необхідністю опанування вітчизняною науковою та професійною спільнотою кращого світового досвіду планування дитячих зон відпочинку та розваг, що вимагає пильної уваги, невідкладного, неупередженого наукового аналізу – і далі – переведення результатів аналізу у практичне річище (розділ 2). Саме тому є актуальним вивчення дизайну дитячих ігрових майданчиків у міській інфраструктурі мегаполісів КНР, «що, в умовах територіального

дефіциту та інших супутніх проблем, передбачає пошук оптимальних рішень в частині подібних об'єктів, включаючи їх проектні пропозиції» (с.4). Таким чином, своєчасність і перспективність дослідження Цяо Шубей повною мірою відповідає як пріоритетним напрямкам розвитку світової наукової стратегії, так і фактично відкриває додатковий спектр можливостей для розвитку вітчизняної мистецтвознавчої думки.

У роботі Цяо Шубей обгрунтовано актуальність дослідження, чітко визначені його об'єкт, предмет та завдання, доведена новизна результатів, одержаних автором самостійно. Слід зазначити, що у своїй роботі дисертантка використовує широку панораму методів наукового дослідження серед яких міждисциплінарний, екологічний, історико-культурологічний підходи, але домінують, безумовно, мистецтвознавчі методи. Дисертація ґрунтується на значному інформативно-науковому матеріалі (220 позицій, з яких значна кількість англomовних та китайських джерел), що завдяки автору набув аналітичного опрацювання в межах мистецтвознавчого знання при висвітленні як загально-теоретичних проблем дизайну дитячих ігрових майданчиків так і при розкритті його національних особливостей. Це свідчить про наукову обізнаність дисертантки з роботами провідних дослідників з мистецтвознавства, культурології, педагогіки, філософії, психології, та інших сфер гуманітарного знання (розділ 1). Цяо Шубей досліджує різні підходи до осмислення важливих та складних питань, що пов'язані з дизайном дитячих ігрових майданчиків, а також демонструє здібність до узагальнення та систематизації, які віддзеркалені головним чином у висновках до розділів.

Основне викладення матеріалу у чотирьох розділах дисертації логічно розгортається в напрямку досягнення мети, вирішення поставлених задач. У розділах основного тексту особливо слід відзначити як позитивні наступні моменти.

Цікавість визивають сторінки присвячені аналітиці світового досвіду проектування дитячих ігрових майданчиків, де авторка досліджує найбільш актуальні напрямки дизайн-організації ігрового простору таких майданчиків, методи, принципи і прийоми дизайн-організації дитячого ігрового середовища (розділ 2). Серед таких актуальних напрямків виділено дизайн інтерактивних дитячих майданчиків, побудованих на основі інноваційних технологій, що

дозволяють поєднувати віртуальне та реальне ігрове середовище (с. 65). Виокремлюючи особливості проектування майданчиків для дітей з особливими потребами, Цяо Шубей акцентує увагу на відмінностях вимог для більш комфортного використання гравального обладнання дітьми-аутистами та вимог у вирішенні дизайну ігрових об'єктів для дітей з обмеженими фізичними можливостями (с. 74-75). Особливу увагу привертають сформульовані авторкою сучасні підходи в проектуванні дитячих ігрових просторів в міському середовищі: функціонально-прагматичний, креативно-наративний, техніко-технологічний (с. 85-88), що є новим в мистецтвознавчому дискурсі.

Схвалення заслуговує та частина дисертаційного дослідження яка стосується саме китайського досвіду проектування дитячих ігрових майданчиків, адже КНР – це держава, де процеси урбанізації (а отже і розвиток мегаполісів) мабуть найінтенсивніші в світі (розділи 3 та 4). Попри те, що «ігрові дитячі майданчики історично не є характерним явищем для містобудування Китаю» (с. 92), авторка переконливо доводить значущість інновацій сучасного китайського середовищного дизайну (на прикладах кращих зразків дитячих ігрових комплексів) для розвитку дизайну світового. Це стосується і вмілого поєднання сталих національних традицій з універсальними підходами до проектування означених об'єктів; і використання найсучасніших технологій з дбайливим ставленням до навколишнього середовища; і прагнення та пошук балансу між містом, його мешканцями і природою.

Без сумніву, заслугою авторки є те, що їй вдалося знайти свій науковий ракурс в означеній проблематиці. Особливу значущість, на наш погляд, має дослідження та введення в науковий обіг концепції «міських втручань», адже запропоновані китайськими архітекторами дизайн-принципи перепрограмування міського середовища сучасних мегаполісів, дають дієвий спосіб організації тих просторів, що зазвичай не розглядалися як придатні для відпочинку, дозвілля, гри на відкритому повітрі, тощо. Ще одна інновація китайських архітекторів, яку досліджує Цяо Шубей, має наукову цінність, а саме, концепція дизайну внутрішньорайонних дитячих ігрових комплексів (за типом комплексу «Дитячі мрії, дитяче задоволення»), здатних вирішити основні проблеми організації дозвілля дітей в складних умовах великих міст. Комплекс з поєднанням закритих і відкритих

ігрових зон, можливістю використовувати їх у будь який сезон, різноманітністю ігрових сценаріїв, безпечністю і т.д. – є бажаною моделлю для кожного сучасного міста.

В дисертаційній роботі Цяо Шубей привертає увагу не тільки гарно побудована структура, виважена система аргументації, наявність концептуального підходу, але й окремі акценти, пов'язані з безпосереднім авторським пошуком, який став підґрунтям для теоретичних узагальнень. В першу чергу це стосується проведеного дослідження по виявленню вподобань і потреб батьків щодо організації дитячих ігрових майданчиків в найбільших мегаполісах Китаю Пекіні і Шанхаї.

Дисертаційна робота Цяо Шубей завершується ґрунтовними висновками, що мають стати основою прогнозних рішень, щодо розвитку дизайну середовища України та практичних надбань в цій сфері нашої держави. Авторські доробки можуть бути застосовані у навчально-методичній роботі.

Разом із загальною позитивною оцінкою дисертаційного дослідження Цяо Шубей, слід наголосити на деяких зауваженнях.

Аналізуючи у другому розділі методи дизайн-організації дитячого ігрового середовища (а саме метод формуючого експерименту, метод сценарного моделювання, метод стилізації, метод контрольного експерименту) авторка не розкриває їх на низці прикладів, так само як і прийоми дизайн-організації обладнання дитячих майданчиків. Аналогічне зауваження можна зробити і стосовно аналізу актуальних напрямків дизайн-організації ігрового простору дитячих майданчиків.

На наш погляд, у третьому розділі доречно було б розглянути дитячі ігрові майданчики з позицій синтезу дизайну, архітектури та ландшафтного дизайну. Попри те, що у четвертому розділі дисертанткою використовується багатий ілюстративний матеріал, на нашу думку, доцільно було б розширити композиційний аналіз дитячих ігрових просторів, що розглядаються.

Не зважаючи на те, що зміст роботи є досить ґрунтовним, у тексті зустрічаються деякі протиріччя та повтори, іноді мають місце описовість та зайвий фактаж, є окремі стилістичні та орфографічні помилки та русизми.

Потребують подальшого опрацювання проблеми, пов'язані із розвитком тих тенденцій, що було виявлено у роботі. В цьому контексті хотілося б привернути увагу дисертантки не тільки до процесів, що відбуваються в середовищному дизайні, але й в архітектурі в цілому.

Але ці зауваження мають скоріше рекомендаційний характер та вказують на напрям подальшого дослідження суперечливих проблем сучасного дизайну.

Робота, безумовно, є самостійним та творчим науковим дослідженням. Наведені зауваження не знижують науково-теоретичної та практичної цінності дисертації, яка повністю відповідає вимогам до таких робіт і з точки зору розкриття заявленої проблематики та наукової новизни, і з точки зору практичних здобутків та значущості наукових висновків. Текст автореферату достатньою мірою відбиває зміст дисертаційного дослідження. Наукові статті відображають основні положення та висновки дисертації.

В цілому дисертація Цяо Ш. на тему «Дизайн дитячих ігрових майданчиків в структурі мегаполісів КНР», яка подана на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства, цілком відповідає паспорту спеціальності та вимогам ДАК МОН України, які висуваються до кандидатських дисертацій, а її автор заслуговує на присвоєння наукового ступеня кандидата мистецтвознавства за спеціальністю 17.00.07 – дизайн.

Доктор архітектури, доцент,
завідувач кафедри теорії, історії архітектури
та синтезу мистецтв Національної академії
образотворчого мистецтва і архітектури

Чернявський В. Г.

Підпис доктора архітектури, доцента Чернявського В.Г.
засвідчую
кандидат філологічних наук, доцент

Касьяненко Т.А.